

הטבות מס לתושבים חוזרים ועולים חדשים

במסגרת הוראות פקודת מס הכנסה (להלן: "הפקודה") והתקנות מכוחה נקבעו הוראות שונות לגבי מיסוי תושב חוזר ועולה חדש. במסגרת תיקון מספר 168 לפקודה (להלן: "התיקון" או "הרפורמה") בוצע רפורמה משמעותית, כפי שיפורט להלן, אשר מטרתה העיקרית הינה קליטת עליה, החזרת הון אנושי ועידוד משקיעים בעלי פוטנציאל פיננסי להפוך את מדינת ישראל למקום מושבם על מנת שיתרמו לפיתוח חוסנה הכלכלי והחברתי של מדינת ישראל. מטרה נוספת אשר הוצהרה על ידי רשות המסים הינה יצירת ודאות בקרב עולים חדשים ותושבים חוזרים ופשטות תפעולית אשר תקטין את החיכוך עם רשויות המס.

במאמר זה נסקור בקצרה את הטבות המס אשר הוענקו לתושבים החוזרים ולעולים החדשים.

1. להלן ההגדרות אשר על פיהן תקבע הזכאות להטבות המס

"עולה חדש" – הוא יחיד אשר מעולם לא היה תושב ישראל בעבר והפך להיות תושב ישראל לראשונה. התושבות נבחנת על פי המבחנים אשר נקבעו בפקודה לעניין "מרכז החיים" והחזקות הקבועות לעניין במספר ימי השהות.

"תושב חוזר ותיק" - הינו יחיד אשר שב להיות "תושב ישראל" לאחר שהיה תושב חוץ במשך תקופה של עשר שנים רצופות לפחות.

לאחר התיקון, לאור תקופת השהות הארוכה בחו"ל, זכאי להטבות מס בדומה אלו אשר הוענקו לעולה חדש.

נקבע הוראת שעה, לגבי מי ששב להיות תושב ישראל בין השנים 2007 ל-2009, הקובעת כי נדרשת תקופת תושבות זרה קצרה יותר, אשר עומדת על חמש שנים בלבד, כך ששהות זאת מספיקה בכדי שהתושב החוזר יחשב כתושב חוזר ותיק וייהנה מן ההטבות המשמעותיות אשר מוענקות "לתושב חוזר ותיק".

יודגש, כי ההטבות המוענקות ל"תושב חוזר ותיק" חלות רק לגבי מי ששב לישראל החל משנת המס 2007, אך לא לגבי מי ששב לישראל עד סוף שנת המס 2006, אשר לגביו יחול הדין הישן אשר העניק הטבות מצומצמות לגבי תושבים חוזרים.

"תושב חוזר" – יחיד ששב והיה לתושב ישראל לאחר שהיה תושב חוץ במשך שש שנים רצופות לפחות. עד התיקון נדרש כי יהא תושב חוץ למשך שלוש שנים בלבד על מנת שיחשב תושב חוזר (תיקון זה נכנס לתוקף החל מיום 1 בינואר 2009 והוא יחול על מי שחדל להיות תושב ישראל ממועד זה ואילך).

המרכז להטבות מס לתושבים חוזרים ועולים

"תושב חוץ" תושב חוץ הינו מי שאינו תושב ישראל כהגדרתו להלן, וכן יחיד אשר התקיימו בו אלה:

1. הוא שהה מחוץ למדינת ישראל 183 ימים לפחות, בכל שנה, במשך שנתיים רצופות.
2. בשנתיים העוקבות מרכז חייו לא היה בישראל.

"יחיד תושב ישראל": יחיד אשר מרכז חייו בישראל, ולעניין זה יחולו ההוראות להלן:

1. לשם קביעת מקום מרכז חייו, יובאו בחשבון מכלול קשריו המשפחתיים, הכלכליים והחברתיים, ובהם בין השאר – מקום ביתו הקבוע, מקום המגורים שלו ושל משפחתו, מקום עיסוקו/העסקתו, מקום האינטרסים הכלכליים הפעילים והמהותיים, מקום פעילותו בארגונים, איגודים או מוסדות.
2. כמו כן, נקבע חזקה כמותית, הניתנת לסתירה על ידי היחיד או פקיד השומה, שמרכז חייב בשנת המס בישראל: אם שהה בישראל בשנת המס 183 ימים או יותר, או אם שהה בשנת המס 30 ימים או יותר בישראל, ושהה בשנת המס ובשנתיים אשר קדמו לה 425 ימים או יותר. לעניין זה יראו "יום" לרבות חלק מיום.

בחינת העמידה בהגדרת "תושב חוץ" חשובה הן לעניין חבות המס וחובת הדיווח החלה על תושב ישראל, והן לעניין הטבות המס להן זכאי "תושב חוזר" ו"תושב חוזר ותיק". נדגיש כי יתכן ויחיד אשר מתגורר בחו"ל ומפיק את הכנסותיו בחו"ל, עדיין יחשב תושב ישראל לצורכי מס ויהא חייב בדיווח ותשלום מס על הכנסותיו לרשות המסים בישראל.

2. הטבות המס

להלן נפרט מהן הטבות המס להן זכאי מי שנחשב כעולה חדש, כתושב חוזר ותיק או כתושב חוזר רגיל, כאשר יש להדגיש כי לא כל תושב חוזר זכאי להטבות מס, אלא רק תושב חוזר אשר נחשב כ"תושב חוזר ותיק" או "כתושב חוזר" בהתאם להגדרות לעיל.

2.1. תושב חוזר ותיק ועולה חדש

- 2.1.1. **פטור ממס על הכנסות שוטפות** - לאחר הרפורמה הפקודה מעניקה פטור ממס לעולה חדש ולתושב חוזר ותיק במשך תקופה של עשר שנים מהיום אשר בו הפך היחיד להיות תושב ישראל (להלן: "תקופת ההטבה") וזאת לגבי כלל הכנסות השוטפות אשר הופקו מחוץ למדינת ישראל, כגון: הכנסות מדיבידנד, מריבית, מעבודה, מעסק, מפרסים והגרלות וכו'. הרחבת הפטור ממס לעולה חדש ותושב חוזר ותיק, במסגרת הרפורמה, על הכנסות פאסיביות (מ- 5 שנים ל- 10 שנים), הכנסות מעסק (מ- 4 שנים ל- 10

המרכז להטבות מס לתושבים חוזרים ועולים

שנים) וקביעת הפטור להכנסות ממשלח יד ועבודה יחולו על מי שעלה לישראל או הפך לתושב חוזר ותיק, לפי העניין, החל מיום 1 בינואר 2007.

2.1.2. פטור ממס על רווח הון - הפקודה מעניקה פטור ממס רווחי הון לתושב חוזר ותיק ועולה חדש אשר מכר נכס מחוץ לישראל לאחר שהפך להיות תושב ישראל, ובלבד שהנכס נמכר בתוך תקופה של עשר שנים מיום שהפך להיות תושבי ישראל. באם הנכס נמכר לאחר עשר שנים, יחול פטור על הרווח אשר צמח עד לתום תקופת עשר השנים ותהא חבות במס רווחי הון החל מאותו מועד. חלוקת הרווח בין שתי התקופות נעשית לפי חלוקה ליניארית רגילה. הפטור לא יחול לגבי נכסים אשר נתקבלו במתנה הפטורה ממס ישראלי. נציין כי בעקבות הרפורמה הפטור ניתן גם אם הנכס נרכש בתקופה בה היה תושב ישראל.

2.1.3. הקלה במס על קצבה שמקורה מחוץ לישראל - הפקודה קבע לגבי עולה חדש ותושב חוזר ותיק כי סכום המס על קצבה אשר מקורה מחוץ לישראל, בשל עבודה במדינת חוץ, לא יעלה על סכום המס אשר היה משלם על אותה קצבה במדינה אשר בה משולמת הקצבה, אילו היה נשאר תושב של אותה המדינה. יודגש כי הקלה זאת איננה מוגבלת בזמן ובשל הפטור ממס על כלל ההכנסות מחו"ל במשך 10 השנים הראשונות היא אפקטיבית רק לאחר תקופה זאת.

2.1.4. נקודות זיכוי לעולה חדש - לעולה חדש הוענקו נקודות זיכוי נוספות למשך תקופה של 3.5 שנים מיום עלייתו לארץ, כדלהלן:

2.1.4.1. 1/4 נקודת זיכוי לכל חודש משמונה עשר החודשים הראשונים לעלייתו למדינת ישראל.

2.1.4.2. 1/6 נקודת זיכוי לכל חודש משנים עשר החודשים שלאחריהם.

2.1.4.3. 1/12 נקודת זיכוי לכל חודש משנים עשר החודשים שלאחריהם.

לעניין זה נקבע הוראת שעה על פיה יוענקו נקודות זיכוי אלו גם לתושב חוזר אשר שב לישראל בין 16 במאי 2010 ל- 30 בספטמבר 2012.

2.1.5. פטור ממס לעולה חדש על הכנסות מריבית מפקדונות במטבע חוץ בבנק בישראל

הכנסות מריבית על פיקדון במט"ח בבנק בישראל תהא פטורה ממס בידי עולה חדש למשך 20 שנה מיום עלייתו לישראל, ובלבד שמקור הכספים אשר הופקדו בפיקדון הינו מכספים אשר היו לעולה החדש בטרם שהפך לתושב ישראל.

המרכז להטבות מס לתושבים חוזרים ועולים

הטבה זאת ניתנת לעולה בהתאם לצו מס הכנסה (פטור ממס על הכנסות מריבית על פיקדון במטבע חוץ), התשס"ג - 2002, בהתקיים כול התנאים אשר נקבעו, להלן עיקר התנאים:

2.1.5.1. בפיקדון הופקדו רק סכומי כסף אשר היו לעולה החדש מחוץ לישראל לפני שהפך לתושב ישראל.

2.1.5.2. הסכומים הופקדו בפיקדון בתוך 90 ימים מיום העברת הכסף לישראל.

2.1.5.3. העולה החדש מסר לבנק בתוך 14 יום ממועד הפקדת סכומים בפיקדון, הצהרה על היותו עולה חדש בטופס 2402.

2.1.5.4. ההכנסה מריבית כאמור אינה הכנסה עסקית בידו של העולה החדש.

2.1.5.5. הפיקדון אינו משמש כבטוחה למתן הלוואה לקרוב של העולה החדש אשר הינו תושב ישראל.

בשל המגבלות הרבות, פרקטית, במרבית המקרים מעדיפים עולים חדשים להשאיר את הכספים בחו"ל. נדגיש כי פטור זה אינו חל על תושב חוזר ותיק.

2.1.6. פטור ממס לתושב חוזר על הכנסות מריבית מפקדות במטבע חוץ בבנק בישראל

הכנסות מריבית על פיקדון במט"ח בבנק בישראל תהא פטורה ממס בידי תושב חוזר למשך 5 שנים מיום שחזר לישראל, ובלבד שמקור הכספים אשר הופקדו בפיקדון הוא מסכומי כסף אשר נוצרו בתקופת שהותו מחוץ לישראל הטבה זאת ניתנת לתושב חוזר בהתאם לצו מס הכנסה (פטור ממס לתושב חוזר על הכנסה מריבית על פיקדון במטבע חוץ), התשס"ד - 2003. בהתקיים כול התנאים אשר נקבעו, להלן עיקר התנאים:

2.1.6.1. בפיקדון הופקדו רק סכומי כסף אשר היו לתושב החוזר מחוץ לישראל, שמקורם אינו ממכירת נכסים בישראל, ואשר נוצרו בתקופת שהותו מחוץ לישראל לאחר שחדל להיות תושב ישראל.

2.1.6.2. הסכומים הופקדו בפיקדון בתוך 90 ימים מיום העברתם לישראל, לאחר שהיה תושב חוזר או בעת שהיה תושב חוץ.

2.1.6.3. התושב החוזר מסר לבנק בתוך 14 יום ממועד הפקדת סכומים בפיקדון, הצהרה על היותו תושב חוזר ועל זכאותו לפטור בטופס 2409.

המרכז להטבות מס לתושבים חוזרים ועולים

- 2.1.6.4. ההכנסה מריבית אינה הכנסה עסקית בידי של התושב החוזר.
- 2.1.6.5. הפיקדון אינו משמש כבטוחה למתן הלוואה לקרובו של התושב החוזר.
- בשל המגבלות הרבות, פרקטית, במרבית המקרים מעדיפים תושבים חוזרים להשאיר את הכספים בחו"ל.

2.2. תושב חוזר

- 2.2.1. **פטור ממס על הכנסות פאסיביות** - תושב חוזר פטור ממס, במשך 5 שנים מהמועד אשר בו הפך לתושב ישראל, על הכנסותיו הפאסיביות אשר הופקו או נצמחו מחוץ לישראל או שמקורן בנכסים מחוץ לישראל, אשר אינן הכנסות מעסק, כדלהלן:
- הכנסות מקצבה, מתמלוגים, מדמי שכירות, מריבית ומדיבידנד אשר מקורן בנכסים מחוץ לישראל **שרכש בתקופת שהותו בחו"ל לאחר שחדל להיות תושב ישראל.**
- הכנסות מריבית ומדיבידנד אשר מקורן בנכסים שהם ניירות ערך מוטבים (הוראה זאת תחול על מי שהיה לתושב חוזר, כהגדרתו לאחר הרפורמה, החל מיום 1 בינואר 2007).

לעניין זה "ניירות ערך מוטבים" – ניירות ערך הנסחרים בבורסה, אשר רכש התושב החוזר בתקופת שהותו בחו"ל לאחר שחדל להיות תושב ישראל, המנוהלים בחשבון במוסד בנקאי, וכן ניירות ערך הנסחרים בבורסה, אשר רכש התושב החוזר מתוך הכנסה שהיא ריבית או דיבידנד אשר מקורם בניירות ערך מוטבים או הכנסה שהיא רווח הון ממכירת ניירות ערך מוטבים, שהופקדו באותו חשבון. דהינו, הפטור יחול גם אם ניירות הערך נרכשו לאחר שהפך לתושב חוזר, בתנאי שנרכשו מכספים אשר נצמחו מניירות ערך מוטבים.

- 2.2.2. **פטור ממס על רווחי הון** - תושב חוזר זכאי לפטור ממס, במשך 10 שנים, על רווח הון ממכירת נכס (לרבות ניירות ערך מוטבים) אשר רכש מחוץ לישראל בתקופת היותו תושב חוץ.
- לאחר תום 10 שנים ממועד החזרה לישראל יהא זכאי תושב חוזר, לפטור ממס כאמור לעיל, באופן יחסי, בהתאם ליחס השנים.

2.2.3. **פטור ממס לתושב חוזר על הכנסות מריבית מפקדות במטבע חוץ בבנק בישראל - תושב חוזר זכאי לפטור ממס כל הכנסות מריבית על פיקדון במטבע חוץ בבנק בישראל כאמור בסעיף 2.1.6 לעיל.**

2.3. פטור מדיווח על נכסים והכנסות

עולה חדש ו/או תושב חוזר ותיק לא יהא חייב בדיווח על הכנסותיו אשר הופקו או נצמחו מחוץ לישראל או שמקורן בנכסים מחוץ לישראל במשך 10 שנים מן המועד שהיה לתושב ישראל.

כמו כן, עולה חדש ו/או תושב חוזר ותיק יהא גם פטור מדיווח בהצהרת הון על הונו ונכסיו אשר מחוץ לישראל, במשך 10 שנים מן המועד שהיה לתושב ישראל.

פטורים אלו לא יחולו לגבי הכנסות ונכסים אשר לגבי הכנסות שנבעו מהם, כולן או חלקן, ביקש היחיד כי לא יחולו הוראות פטור ממס לעולה חדש או תושב חוזר ותיק, לפי העניין.

כמו כן, פטורים אלו לא יחולו לגבי נכסים אשר נתקבלו כמתנה פטורה ממס, ולגבי הכנסות אשר מקורן בנכסים שנתקבלו במתנה כאמור.

3. שנת הסתגלות

הרפורמה קבע אפשרות לתושב חוזר ותיק ולעולה חדש (אך לא לתושב חוזר רגיל) לבחור ב"שנת הסתגלות", כך שהוא לא יחשב כתושב ישראל לצורכי מס בשנה הראשונה לשוב לישראל למרות שמגוריו הועתקו לישראל ושמרכז חייו עבר לישראל. בחירה זאת מעניקה לתושב חוזר ותיק ולעולה החדש אפשרות לבחון את המשך דרכו בישראל לאחר שהות של שנה ולקבל החלטה סופית בתום אותה שנה.

במשך שנת הסתגלות יחשב העולה החדש או התושב החוזר ותיק, לפי העניין, **כתושב חוץ לכל דבר ועניין**, יחד עם זאת שנת הסתגלות, במקרה שבו החליט הלה להמשיך ולגור בישראל, תובא בחשבון לצורך ספירת תקופת הפטור אשר תוארו לעיל. את הבקשה לשנת הסתגלות יש להגיש תוך 90 ימים מיום החזרה לישראל בטופס שנקבע על ידי הרשויות.

4. חברות זרות בבעלות/ניהול עולים חדשים ותושבים חוזרים ותיקים

המרכז להטבות מס לתושבים חוזרים ועולים

נקבע הקלה מיוחדת לגבי עולים חדשים או תושבים חוזרים ותיקים אשר עולים לישראל כאשר בידיהם מניות של חברות זרות או כאשר הינם מנהלים חברות כאמור או כאשר תושבים אלו מקימים חברות זרות חדשות.

חששם של תושבים אלו שאותן חברות יחשבו כתברות ישראליות ממועד שובם לישראל הביא את המחוקק לקבוע מפורשות ברפורמה כי אין לראות בחברה זרה כאמור כחברה תושבת ישראל רק מפאת העובדה שהניהול ושליטה מתבצעים בישראל על ידי עולה חדש או תושב חוזר ותיק, וזאת במשך 10 שנים מיום שאותו תושב עלה לישראל.

נדגיש כי הקלה זאת לא חלה, אם הניהול ושליטה בחברה היו נחשבים כאלו שמתקיימים בישראל גם בהתעלם מן הנוכחות של עולה חדש או תושב חוזר ותיק בישראל.

מטרת הקלה זאת לאפשר את המשך המצב אשר בו אותה חברה לא משלמת מס בישראל לגבי הכנסותיה מחוץ לישראל.

נציין כי, המחוקק הישראלי לא קבע כי עולה חדש או תושב חוזר ותיק לא יוצרים "מוסד קבע" בישראל. חסרונה של הוראה כזו בולט לאור העובדה כי חברות זרות מתחייבות במס בישראל אם הן מקיימות בישראל "מוסד קבע" גם אם מוכח כי הניהול ושליטה על עסקיהן מתבצע בחו"ל.

בנוסף נציין, כי לעניין הגדרת "חברת משלח יד זרה" וכן לעניין הגדרת "חברה נשלטת זרה" (CFC), לא תובא בחשבון כהחזקה של תושב ישראל, החזקתו של עולה חדש או תושב חוזר ותיק בתקופת ההטבות.